

OBEC ŤAPEŠOVO

ZADANIE
PRE ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
ŤAPEŠOVO

NÁVRH

JÚN 2025

NÁZOV DOKUMENTÁCIE

Zadanie pre Územný plán obce Ťapešovo - návrh

OBSTARÁVATEĽ :

OBEC ŤAPEŠOVO, prostredníctvom odborne spôsobilej osoby
Ing. arch. Dávid Goč, OSO ÚPP a ÚPD, reg. č. 395

SPRACOVATEĽ :

Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Marián Goč, autorizovaný architekt

Sídlo: Architektonický ateliér GAM
Námestie Andreja Hlinku 27
034 01 Ružomberok

OBSAH ZADANIA PODĽA VYHLÁŠKY č. 395/2023 § 5 ods. 4)

A. TEXTOVÁ ČASŤ

úvod

- a) priemet územia obce
- b) dôvody obstarania územného plánu obce
- c) určenie hlavných cieľov a princípov územného rozvoja obce vyplývajúce z Koncepcie územného rozvoja regiónu
- d) identifikácia hlavných problémov a stretov v území obce
- e) požiadavky na riešenie vyplývajúce z demografických, sociálnych, ekonomických a environmentálnych potrieb obce
- f) hlavné požiadavky na územie obce z hľadiska priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia
- g) požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva
- h) požiadavky na rozsah a obsah riešenia
- i) informácia o potrebe vypracovania variantného návrhu riešenia

B. VÝKRESOVÁ ČASŤ

Problémový výkres

Úvod

Obstarávateľom Územného plánu obce Ťapešovo (ďalej len ÚPN-O Ťapešovo) je obec Ťapešovo, prostredníctvom odborne spôsobilej osoby, ktorou je Ing. arch. Dávid Goč, OSO, preukaz č. 395. Spracovateľom územného plánu je Ing. arch. Marián Goč, autorizovaný architekt a hlavný riešiteľ, sídlo: Architektonický ateliér Gam, Námestie Andreja Hlinku 27, 034 01 Ružomberok. V zmysle zákona o územnom plánovaní bola spracovaná Správa o stave územnoplánovacej dokumentácie (ďalej aj ÚPD), ktorá bola následne prerokovaná v zmysle ustanovení § 32 ods. 5 a 6 zákona č. 200/2022 Z. z. s Regionálnym úradom pre územné plánovanie a výstavbu Žilina a Žilinským samosprávnym krajom. Dotknuté orgány nemajú pripomienky k Správe o stave územnoplánovacej dokumentácie obce Ťapešovo. Následne na riadnom zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Ťapešove, Obecné zastupiteľstvo súhlasilo so Správou o stave ÚPD a uznesením č. 3/2025, zo dňa 22.01.2025, schválilo potrebu spracovať Územný plán obce Ťapešovo podľa zákona č. 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní. Správa o stave ÚPD je v zmysle § 32 ods. 7 zákona č. 200/2022 Z. z. zverejnená na elektronickej úradnej tabuli obce na odkaze <https://www.tapesovo.sk/obecny-urad/uradna-tabula/sprava-o-staveuzemnoplánovacej-dokumentacie.html>. Následne boli dňa 14.05.2025 vyžiadané podstatné informácie od dotknutých orgánov a správcov sietí. Pred vypracovaním Zadania bola spracovaná Analýza a syntéza údajov o území vrátane výkresu problémových javov. Zadanie, spracované na základe tejto Analýzy, obsahuje najmä hlavné ciele a požiadavky, ktoré treba riešiť v obstarávanej územnoplánovacej dokumentácii a požiadavky na formu, rozsah a obsah spracovania.

a) priemet územia obce

Obec Ťapešovo z hľadiska územno-správneho členenia patrí do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Námestovo. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V. Obec Ťapešovo leží v západnej časti okresu Námestovo. Katastrálne územie Ťapešova leží na juhozápad od Oravskej priehrady. Hranicu katastra tvorí na severozápade terasová hrana rieky Biela Orava, na severovýchode a východe dolina potoka Javorina a na juhovýchode a juhu hrebeň Oravskej Magury a na juhozápade a západe dolina potoka Adamka. Susednými katastrami sú na severozápade Oravská Jasenica, na východe a severovýchode Vavrečka, na juhu a juhovýchode Krásna Hôrka (miestna časť Tvrdošina) a na juhozápade a západe Lokca. Ťapešovo je vzdialené od Lokce 4 km, 8 km od okresného mesta Námestovo, 19 km od mesta Tvrdošín (železnica), cca 29 km od mesta Dolný Kubín 90 km od krajského mesta Žilina a 290 km od Bratislavy Dopravne je napojená na cestu I/78, ktorá ide v peáži s cestou II/520 a smeruje z Oravského Podzámku do Námestova. Katastrálne územie má pomerne kompaktný tvar, pretiahnutý smerom SZ - JV.

b) dôvody obstarania územného plánu obce

Dôvodom pre vypracovanie Územného plánu obce Ťapešovo bol zámer obce obstaráť pre obec územnoplánovaciu dokumentáciu v zmysle zákona č. 200/2022 Z.z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov, ktorá zosúladí a usporiada záujmy a zámeru obce v jej katastrálnom území a navrhne koncepciu územného rozvoja obce.

K tomu pristúpili ďalšie dôvody:

Obec Ťapešovo zaznamenáva v súčasnosti značný rozvoj stavebných aktivít, ktoré je potrebné koordinovať a získať tak optimálne urbanistické využitie celého katastrálneho územia obce. Ďalej má obec záujem plánovite odstraňovať negatívne javy spôsobené minulým vývojom, je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce, zosúladiť záujmy obecne so záujmami celospoločenskými rešpektovaním aktuálneho územného plánu veľkého územného celku, rešpektovať vlastnícke vzťahy, umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny, technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru, ako aj zvýšiť ekologickú stabilitu riešeného územia a zabezpečiť ochranu významných prírodných hodnôt.

Cieľom ÚPN obce Ťapešovo je získať optimálne urbanistické riešenie katastrálneho územia s doriešením existujúcich územno-technických podmienok a väzieb pre nové plánované funkčné využitie. Účelom je teda navrhnuť revitalizáciu zastavaného územia obce a rozšíriť plochy hlavne pre rozvoj bývania, výroby a rekreácie.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- navrhnuť optimálny rozvoj obce na nasledujúcich 30-40 rokov,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj výstavby rodinných domov, prípadne bytových domov,
- navrhnuť spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzajú neobývané alebo schátrané domy,
- prehodnotiť existujúcu občiansku a technickú vybavenosť a navrhnuť umiestnenie novej vybavenosti,
- podporovať poľnohospodársku výrobu, priemyselnú výrobu a výrobné služby,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre plánovitú výstavbu rekreačného územia,
- podporovať a udržiavať všetky kultúrne pamiatky, zvláštnosti a tradície.
- navrhnuť výsadbu stromovej a krovitej vegetácie z domácich druhov s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytvoriť územno-technické podmienky pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania - nových pracovných príležitostí.

c) určenie hlavných cieľov a princípov územného rozvoja obce vyplývajúce z Koncepcie územného rozvoja regiónu

Všeobecne záväzné nariadenie

Región je vyššou územnou jednotkou pre riešenie obec Ťapešovo. Územný plán regiónu - Územný plán Veľkého územného celku Žilinského kraja (spracovateľom je Združenie VÚC Žilina v roku 1998), ktorý prerokovala vláda SR dňa 26. mája 1998 Nariadením vlády č. 223/1998 Z. z. zo dňa 26. mája 1998, uverejneným 18. júla 1998 v Zbierke zákonov SR v čiaske 85, sa vyhlásila záväzná časť Územného plánu VÚC Žilinský kraj. Následne sa vypracovali zmeny a doplnky ÚPN VÚC Žilinského kraja a ŽSK vydáva Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja o záväzných častiach zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, v znení zmien a doplnkov.

Nasledujúca záväzná časť, ktorá súvisí s riešeným územím, je citovaná z uvedených dokumentov v plnom znení:

I. ČASŤ - ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

Vložený nový text v znení:

Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja platia tieto záväzné regulatívy, ktoré nadväzujú na záväznú časť KURS 2001, schválenú uznesením vlády SR 1033 z 31. 10. 2001 a vyhlásenú nariadením vlády SR 528/2002 Z. z. zo 14. 08. 2002.

1. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA, OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY

1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni na území Žilinského kraja prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,

1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie,

1.15 upevňovať vnútro štátne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia,

1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej štruktúry,

1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva, založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami :

1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,

1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,

1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonickopriestorové prostredie,

1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráam, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene, národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA)....

1.21 ďalšie plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územie, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce, v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu na vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň.

2. V OBLASTI SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

2.5.zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb občanov v každom sídle okresu,

2.12 riešiť nedostatočné kapacity zariadení sociálnej starostlivosti a ich zaostalú materiálnotechnickú základňu v regiónoch,

2.14 zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

3. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE, TURISTIKY, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPELNÍCTVA

3.2. podporovať diferencovane regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondície obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja,

3.6. využiť polohu Kysúc a Oravy, ktoré sú dostupné z veľkých sídelných aglomerácií v Českej republike a v Poľskej republike, na vybudovanie vybavenosti pre zahraničnú návštevnosť pri Oravskej Priehrade a v Oraviciach, s rozvojom športového a rekreačného vybavenia je potrebné uvažovať plošne vo všetkých horských a podhorských sídlach,

3.11. podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach, najmä na Kysuciach, Orave a Turci,

3.14.podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistály.

4. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PÔDNEHO FONDU, OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
  - 4.1.2 biocentrá nadregionálneho významu,
  - 4.1.3 biocentrá regionálneho významu podľa schváleného územného plánu,
  - 4.1.4 biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu podľa schváleného územného plánu regiónu
- 4.2 rešpektovať podmienky ochrany prírody v súlade so schváleným národným zoznamom území európskeho významu,
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území, začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
  - 4.3.1 pre chránené územia (vyhlásené a navrhované na vyhlásenie) podľa osobitných predpisov o ochrane prírody a krajiny, kategórie a stupňa ochrany,
  - 4.3.2 pre lesné ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
  - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy, vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskej pôdy v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
  - 4.3.4 pre ekosystémy mokradí, vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná,
  - 4.3.5 pre navrhované chránené vtáčie územia a dodržiavať ochranné podmienky stanovované samostatne osobitným predpisom pre každé chránené vtáčie územie,
  - 4.3.6 pre navrhované územia európskeho významu a zosúladiť spôsob ich využívania tak, aby nedošlo k ohrozeniu predmetu ochrany,
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov, zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
- 4.6 stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverzitu ako ekotónovú zónu les - bezlesie,
- 4.7 podporovať extenzívne leso-pasienkárské využívanie podhorských častí, s cieľom zachovania krajinársky a ekologicky hodnotných území s rozptýlenou vegetáciou,
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitou krajinou štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
  - 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce, tak chrániť pred optickým znehodnotením stavebnou činnosťou lokality, tvoriace charakteristické krajinné panorámy,
  - 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniovom zábere krajiny, alebo inom technickom diele :
    - a) dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu - krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
    - b) dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie,
    - c) bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu,
    - d) prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (napr. diaľnice),
    - e) dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
    - f) dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov,
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť a nezasahovať do bezcestných území v rámci chránených území s 3. a vyšším stupňom ochrany,
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory, pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.16 zabezpečiť vypracovanie projektov miestneho systému ekologickej stability v okresoch Žilinského kraja, prednostne pre tieto oblasti v okrese:
  - 4.16.7. Námestovo pre Bobrov, Oravskú Polhoru, Námestovo, Mútne, Oravskú Lesnú, Nováč, Rabčice, Zákamenné, Oravské Veselé, Krušetnicu, Lomnú, Brezu, Oravskú Jasenicu, Beňadovo, Hruštín, Lokcu, Ťapešovo, Vasiľov a Zubrohlavu,
- 4.17 rešpektovať zásady rekreačnej funkcie krajinných celkov a limity rekreačnej návštevnosti podľa schválených územných plánov obcí, aktualizovaných územnoplánovacích podkladov a dokumentov a koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí kraja a obcí v záujme trvalej a objektívnej ochrany prírodného prostredia Žilinského kraja,
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v OP NP) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru; uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov,
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovísk v alúviách vodných tokov,
- 4.21 zabezpečiť pri ochrane pamiatkových území ich primerané funkčné využitie, zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, vylúčenie veľkoplošných asanácií, zachovanie objektivej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, uličného parteru, zachovania charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, rešpektovanie historických a architektonických dominánt, zachovanie archeologických nálezísk.

5. V OBLASTI ROZVOJA NADRADENEJ DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

5.3 Infraštruktúra cestnej dopravy

- 5.3.1 v návrhovom a výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy – definovanú pasportom SSC „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,
- h) cesta II/520 križovatka Vavrečka – obchvat Tvrdošín – križovatka s cestou I/59 v kategórii C 9,5/70-60, cesta 5.3.41.v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu navrhovanej cesty II. triedy (súčasná III/520006) nadregionálneho významu v kat. C9,5/60 v trase a úsekoch:
- a) Zákamenné – Novot’ – štátna hranica SR/PL,
- 5.3.31 v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre homogenizáciu navrhovaného cestného ťahu I. triedy (súčasná cesta II/487 a II/520) v trase a úsekoch :
- g) cesta II/520 Oravská Lesná - križovatka Vavrečka v kategórii C 9,5/60, cesta celoštátneho významu,

6. V OBLASTI VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

6.1 rešpektovať z hľadiska ochrany vôd

- 6.1.1. ochranné pásma vodárenských zdrojov,

6.4 podporovať rozvoj skupinových vodovodov pre zásobovanie obyvateľov a uvažovaný územný rozvoj zabezpečením výstavby týchto stavieb:

6.4.1 OSV vetva Námestovo – Novot’ a súvisiace stavby s napojením obcí Breza, Krušetnica, Zákamenné, Novot’ a Beňadovo, vo výhľade Oravská Lesná,

6.6. zabezpečiť rozvoj verejných kanalizácií v súlade s vecnými požiadavkami smernica 91/271/EHS (transponovanými do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách) vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2015. To znamená:

- 6.6.1 zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd s odstraňovaním nutričov z aglomerácií s produkciou organického znečistenia väčšou ako 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2010 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,

6.7 prednostne zabezpečiť výstavbu týchto stavieb:

- 6.7.1.pre aglomerácie viac ako 10 000 EA:

h) Námestovo, vybudovanie kanalizácie v obciach Oravská Polhora, Rabča, Rabčice, Sihelné, Vavrečka, Novot’, Oravské Veselé, Hruštín, Hruštín m.č. Vaňovka, Zákamenné, Breza, Krušetnica, Babín, Lomná, vo výhľade Bobrov, Mútne, Oravská Lesná (zrušenie obecných ČOV Bobrov, Mútne, Oravská Lesná),

6.13. na ochranu územia pred povodňami

- 6.13.2. navrhované úpravy vodných tokov riešiť tak, aby zostali zachované ich ekostabilizačné a migračné funkcie,

6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb.

7. V OBLASTI NADRADENEJ ENERGETICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

7.2. zabezpečiť zvýšenú výrobu elektrickej energie:

- 7.2.1 modernizáciou a rekonštrukciou existujúcich zdrojov,

7.4. v energetike náročnosti spotreby

7.4.1 realizovať opatrenia na zníženie spotreby elektrickej energie v priemysle a energeticky náročných prevádzkach,

- 7.4.2 minimalizovať využívanie elektrickej energie na výrobu tepla,

7.7. podporovať rozvoj plynofikácie územia kraja, chrániť koridory existujúcich a navrhovaných plynovodov a plynárenských zariadení,

7.8. zvýšiť percento plynofikácie obcí v kraji v ekonomicky efektívnych oblastiach a v územiach so zvýšenými požiadavkami na ochranu životného a prírodného prostredia(Národné parky, ich OP, CHKO apod.),

7.9. zriaďovať zásobovacie VTL a STL prepojujacie sústavy plynovodov hlavne v okresoch Námestovo, Ružomberok, Liptovský Mikuláš,

7.13. vytvárať podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,

7.14. podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami, využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok,

7.15. znižovať energetickú náročnosť objektov(budov) z hľadiska tepelných strát.

8. V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

8.1. zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží do r. 2015,

8.2.sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia,

8.3 zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach určených v územnom pláne,

8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov v obciach určených v územnom pláne,

9. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA

9.3. podporovať budovanie priemyselných parkov regionálneho významu v nasledovných sídlach:

- 9.3.6 Námestovo,

11. V OBLASTI POŠŤ

11.2. zabezpečovať poštové služby v rámci Žilinského samosprávneho kraja regionálnymi poštovými centrami (RPC):

- b) RPC Liptovský Mikuláš pre okresy: Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok a Tvrdošín,

11.3. skvalitňovať poštové služby v kraji realizáciou nasledovných úloh a cieľov:

d) pokračovať v modernizácii interiérov pôšt vo všetkých okresoch, predovšetkým v Žiline, Martine, Turčianskych Tepliciach, Námestove a Tvrdošine, ako aj plynofikácii pôšt v kraji.

II. časť VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Z verejnoprospešných stavieb vymedzených v ÚPN VÚC Žilinského kraja a jeho Zmenách a doplnkov sa na riešené územie vzťahujú:

3. Technická infraštruktúra

3.1. vodohospodárske stavby

3.1.2. skupinové vodovody pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a s nimi súvisiace stavby:

a) rozšírenie OSV do obcí Breza, Krušetnica, Zákamenné, Novot', Beňadovo - II. etapa stavby „Zásobovanie vodou a odkanalizovanie regiónu Orava“, vo výhlade do obce Oravská Lesná,

3.1.3 kanalizácie a čistiarne odpadových vôd a s nimi súvisiace stavby

3.1.3.1. pre aglomerácie viac ako 10 000 EA:

h) Námestovo, vybudovanie kanalizácie v obciach: Oravská Polhora, Rabča, Rabčice, Sihelné, Vavrečka, Novot', Oravské Veselé, Hruštín, Vaňovka, Zákamenné, Breza, Krušetnica, Babín, Lomná, vo výhlade Bobrov, Mútne, Oravská Lesná (zrušenie ČOV v Bobrov, Mútne, Oravská Lesná),

3.2. energetické stavby

3.2.4 stavby súvisiace s plynofikáciou Žilinského kraja,

3.3. pošta a telekomunikácie

3.3.2 stavby súvisiace s rozvojom telekomunikácií Žilinského kraja, ktoré vyplývajú z rezortných programov MDPT:

a) digitalizácia telefónnej siete: Kysucké Nové Mesto, Námestovo, Ružomberok,

3.4. stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov

3.4.1. plochy a zariadenia regionálnych veľkokapacitných skládok odpadov,

3.4.2 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov.

3.5. verejná vybavenosť, dopravná a technická infraštruktúra v strediskách cestovného ruchu a kúpeľníctva, vymenovaných v kap. 2.9. Rekreačia, cestovný ruch a kúpeľníctvo a vyznačených v grafickej časti ZaD ÚPN VÚC ako:

3.5.3. strediská turizmu regionálneho významu,

Pri návrhu verejnoprospešných stavieb rešpektovať verejnoprospešné stavby vyplývajúce zo záväznej časti Územného plánu VÚC Žilinského kraja v znení schválených Zmien a doplnkov č.1.- 5.

Záver: Územný plán obce Ťapešovo bude spracovaný v súlade s touto územnoplánovacou dokumentáciou.

d) identifikácia hlavných problémov a stretov v území obce

Administratívne a územné začlenenie:

Názov obce:	Ťapešovo
Názov okresu:	Námestovo
Názov kraja:	Žilinský
Štatút:	obec
Kód obce:	509884
Kód katastrálneho územia:	842877

Celková výmera katastrálneho územia obce Ťapešovo je približne 673 hektárov.

Podrobnejšie:

- Celková výmera: 673 ha
- Lesné pozemky: 130 ha
- Poľnohospodárska pôda: 373 ha
  - Orná pôda: 126 ha
  - Lúky: 85 ha
  - Pásienky: 162 ha
- Nepoľnohospodárska pôda: Zvyšok (cca 170 ha)

Hlavnými problémami v katastrálnom území obce, ktoré vyplynuli z Analýzy a syntézy údajov o katastrálnom území obce a výkresu problémových javov sú:

ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE OBCE

Zájmové územie obce predstavuje časti katastrálneho územia susediacich obcí, ktoré navzájom súvisia z hľadiska administratívno - správneho a ktoré sú navzájom prepojené prvkami krajinej štruktúry a dopravnou a technickou infraštruktúrou. Pri riešení Územného plánu obce Ťapešovo je potrebné z hľadiska ochrany prírody akceptovať chránené územia a biokoridory, ktoré zasahujú do viacerých katastrálnych území. Pri riešení Územného plánu obce Ťapešovo je potrebné akceptovať existujúce, realizujúce sa a navrhované technické diela ako je Oravský skupinový vodovod, elektrické vedenia VN a Odkanalizovanie skoro celej Hornej Oravy do ČOV Námestovo. Dopravne je obec prístupná, z cesty I/78.

Na severnom okraji zastavaného územia obce Ťapešovo vedie cesta I. triedy – I/78, ktorá vedie cez Námestovo, obec Klin, Zubrohlavu, Rabču a Oravskú Polhoru k štátnej hranici s Poľskom alebo cez Námestovo, Klin, Zubrohlavu a Bobrov k ďalšiemu cestnému prechodu do Poľska.

Trasa cesty I. triedy (I/78), ktorá ide v peáži s cestou II. triedy (II/520).

Trasa cesty II. triedy (II/520), ide cez Námestovo, Trstenú k štátnej hranici s Poľskom cez hraničný priechod s Poľskom Trstená – Chyžné alebo cez Námestovo, Trstenú, Liesek, Čimhovú, Vitanovú, Hladovku a Suchú Horu k ďalšiemu cestnému priechodu

na štátnej hranici s Poľskom.

Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu je rozhodujúca medzinárodná doprava po štátnej ceste I/78 pokračujúcej cez okresné mesto Námestovo do Poľska.

BODOVÉ, LÍNIOVÉ A FUNKČNÉ PROBLÉMY V OBCI

Dopravné závary

- existujúci vjazd do obce z cesty je problematický, pretože cesta stúpa, sú tu situované zastávky SAD, priechod pre peších a stiesnené priestorové pomery,
- obnoviť, hlavne z bezpečnostného hľadiska, pôvodný (alebo navrhnuť nový) vjazd do obce z cesty II/520 v blízkosti existujúcej Pily (tzv. Viciálka),

Chýbajúca občianska vybavenosť

- doplniť chýbajúci dom sociálnych služieb, napr. denný stacionár pre dôchodcov, klubovne pre dôchodcov a deti,,
- zabezpečiť rezervu na rozšírenie plochy cintorína.

Nízky stupeň ekologickej stability územia

- zrekultivovať ekologicky nestabilné plochy tvorí orná pôda s nízkym plošným zastúpením osobitne významných častí prírody a krajiny - poľnohospodárske pôdy sú kontaminované anorganickými látkami a degradačne postihnuté antropogénnou činnosťou (areál bývalého JRD, plochy a línie dopravnej a technickej infraštruktúry).

Technická infraštruktúra

Obec je plne plynofikovaná a elektrifikovaná. Rozhlas a digitálne siete sú tiež súčasťou technickej vybavenosti obce. V obci Ťapešovo je vybudovaný verejný vodovod v operatívnej správe OVS, a.s. Dolný Kubín napojený na Oravský skupinový vodovod. Časť obce je odkanalizovaná so hlavného kanalizačného zberača, ktorý splaškové vody z Hornej Oravy vedie do ČOV Námestovo.

V rámci návrhu ÚPN-O Ťapešovo je potrebné zohľadniť existujúce inžinierske siete a napojiť navrhované rozvojové plochy na existujúcu technickú vybavenosť.

Územné obmedzenia

V katastrálnom území sa nachádzajú zosuvné plochy a plochy so stredným a nízkym radónovým rizikom.

Hydromelioračné zariadenia sa v k.ú. Ťapešovo nenachádzajú.

e) požiadavky na riešenie vyplývajúce z demografických, sociálnych, ekonomických a environmentálnych potrieb obce

1. tendencie a predpoklady vývoja obyvateľstva,

Rozhodujúcim rozvojovým faktorom každej vidieckej obce je obyvateľstvo. Z hľadiska počtu obyvateľov patrí obec Ťapešovo medzi obce s celkovým počtom 822 obyvateľov (veľkostná kategória od 500 do 999 obyvateľov).

Prehľad vývoja počtu obyvateľov obce je v nasledujúcej tabuľke - Počet obyvateľov podľa pohlavia

Obec Ťapešovo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Muži	366	370	367	377	381	399	413	423	421	424
Ženy	332	338	350	364	369	378	389	399	404	421
Spolu	698	708	717	741	750	777	802	822	825	848
Prírastok		+10	+ 9	+24	+ 9	+26	+ 5	+20	+ 5	+23

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z grafického znázornenia je zrejmé, že vývoj počtu obyvateľov obce Ťapešovo má v sledovanom období neustále stúpajúcu tendenciu. Od roku 2012 kedy predstavoval počet obyvateľov 672, nastáva postupný nárast počtu obyvateľov na úroveň 822 obyvateľov v roku 2022 (+150 obyvateľov).

Veková štruktúra obyvateľstva

Najviac obyvateľov je zastúpených v skupine produktívneho veku, celkovo 543 obyvateľov obce, čo predstavuje 66,06 % z celkového počtu obyvateľov. Nasleduje skupina predproduktívneho veku, s počtom 191 občanov, čo predstavuje 23,24 % všetkých obyvateľov obce. Poslednou zastúpenou skupinou sú obyvateľia v poproduktívnom veku s počtom 88 občanov, čo predstavuje 10,71 % obyvateľov obce Ťapešovo.

Z hľadiska vzdelanostnej úrovne je v obci najviac zastúpené obyvateľstvo, ktoré má úplné stredné vzdelanie (s maturitou) – spolu 24,74 %. Za ním nasledujú obyvateľia, ktorí dosiahli stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) spolu 24,36 % a so základným vzdelaním spolu 16,37 %. Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov je spolu 16,37 %. Vysokoškolské vzdelanie má 12,50 % obyvateľov obce. Naopak vyššie odborné vzdelanie má 4,77 % obyvateľov, pri 0,77 % obyvateľoch nebolo zistené ich vzdelanie a 0,13 % obyvateľov je bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac.

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Ťapešovo od roku 2013 do roku 2017 neustále klesal. V sledovanom období bol najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v roku 2013 (spolu 44 uchádzačov). V roku 2022 bolo v obci Ťapešovo celkovo 14 evidovaných uchádzačov o zamestnanie, z toho 3 muži a 11 žien.

Pri zachovaní prirodzeného a mechanického prírastku obyvateľstva a vzhľadom na vekové zloženie populácie v obci Ťapešovo je predpokladaná maximálna miera rastu populácie. Vo vzťahu k prognóze obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby je potrebné uvažovať s návrhom plôch pre bývanie na umiestnenie malopodlažnej zástavby – rodinných domov pre výhľadový počet obyvateľov v roku 2060 **celkom 1250 obyvateľov, čo pri predpokladanej obľobnosti 3,1 obyvateľov na 1 byt predstavuje potrebu 400 nových bytov, resp. domov.**

Podľa ekonomických činností je v obci Ťapešovo niekoľko aktívnych podnikov a podnikateľov vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov, oblasti stavebníctva a priemyselnej výroby.

V k.ú. obce sa nenachádzajú chránené územia národnej sústavy chránených území, ani územia európskej sústavy chránených území natura 2000. V obci sa nachádzajú biokoridory regionálneho a miestneho významu.

V k.ú. obce sa nenachádzajú najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy podľa kódu BPEJ, v zmysle platného zákona o ochrane pôdy. Lesné pozemky sa v k.ú. obce predstavujú cca 130 ha z celkovej rozlohy 673 ha.

V k.ú. obce Ťapešovo nie sú evidované stredné zdroje znečistenia ovzdušia, nenachádzajú sa žiadne významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a nie je tu vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia. Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať najmä dopravu po ceste I/78, ktorá prechádza severným okrajom k.ú. obce Ťapešovo, dopravu po miestnych cestách, lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivá, prašné znečistenie zo stavenísk a iných stavebných plôch, ktoré priamo vplyvajú na úroveň znečistenia.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- zabezpečiť dostatok stavebných pozemkov v obci,
- v poľnohospodárskej výrobe sa orientovať na ekologické hospodárenie a finálne spracovanie výrobkov,
- modernizovať existujúce výrobné prevádzky a orientovať výrobu na vlastný výrobný program,
- podporiť vznik výroby a vznik drobných prevádzok výrobných služieb, remeselnej a tradičnej výroby - vznik nových pracovných miest, podporovať rozvoj rekreácie a turizmu - vznik nových pracovných miest.

2. zabezpečenie rozvoja bývania, sociálneho bývania a nájomného bývania,

BYTOVÝ FOND

Obec Ťapešovo sa svojou polohou a dostupnosťou do okresného mesta Námestovo a aj do mesta Dolný Kubín stáva zaujímavá z hľadiska trvalého bývania. Pri členení rodinných domov podľa obdobiach ich výstavby prevládajú v obci rodinné domy vystavané od roku 1961 do roku 1970. Najmenšia výstavba bola zaznamenaná pred rokom 1919. Vzhľadom na vlastníctvo pozemkov vhodných pre výstavbu bytov, tak v obci sa takéto pozemky nachádzajú. Taktiež sa v obci nachádzajú obyvatelia, ktorí prejavili záujem o bývanie. Pri riešení funkčnej zložky bývania je potrebné zohľadniť celkové tendencie vývoja, ktoré je nutné sledovať v časovom horizonte 3 a 4 desaťročí, prezentovaných sčítaním ľudu, domov a bytov v roku 2024 a údajmi od Štatistického úradu SR. V obci sa nachádza cca 200 domov, ktoré slúžia na trvalé bývanie.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- regeneráciu, resp. prestavbou v súčasnosti neobývaných priestorov,
- prestavbou a modernizáciou súčasných bytov,
- novou výstavbou vo forme intenzifikácie súčasnej obytnej štruktúry,
- novou výstavbou rodinných domov v časti Laclankové, Trní Sad, Stredný lán, Ježičky, Kajankovo, Pod Závoz, Bakalovo, Vyšné Záhumnie, Jankuláková, Nižné Záhumnie, Tomovčikovo, Dielnice, Kapustnaje Hriadky a pod.
- zabezpečiť zdravotné, sociálne, vzdelanostné, kultúrne a športové potreby obyvateľov a pracovné príležitosti pre nich, zosúladiť programov vzdelanosti a znižovania nezamestnanosti a vytvárať pracovné miesta, hlavne v oblasti cestovného ruchu a rekreácie.

3. zabezpečenie rozvoja sociálnej vybavenosti a sociálnych služieb,

Sociálne služby v obci zabezpečuje Domov dôchodcov v Novoti, Zákamennom alebo v Zubrohlave a Charita Námestovo a Dom dôchodcov – Villa Terézia Lokca.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na domácu opateru a asistenčné služby

4. zabezpečenie rozvoja školstva,

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje Základná škola 1. - 4. ročník., ktorú navštevuje 35 žiakov, v spojených triedach 1. ročník, 2. a 3. ročník a 4. ročník. Počet žiakov začína stúpať.

Materskú školu navštevuje 35 detí z toho cca 10 predškolákov.

Školský klub detí, v ktorom je zapísaných cca 30 detí.

Školská jedáleň, ktorá poskytuje celodenné stravovanie v MŠ a desiaty a obedy v Základnej škole.

Žiaci ročníkov 5. až 9. navštevujú Základné školy v Lokci alebo v Námestove – cirkevnú, športovú, gymnázium.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na: stredné odborné vzdelanie odbory murár, elektrotechnik a kuchár-čaišník, ekonomické smery, zdravotníctvo, pedagogické vzdelanie a všeobecné vzdelanie na gymnáziu v Námestove.

5. zabezpečenie rozvoja zdravotníckych služieb,

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje - Poliklinika Lokca – súkromné a štátne zubné ambulancie, gynekologická ambulancia, kožné, psychiatrická ambulancia, lekáreň - Poliklinika v Námestove - Nemocnica s poliklinikou v Dolnom Kubíne .

V obci pracujú dvaja súkromní lekári. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že zdravotnú starostlivosť zabezpečia súkromní lekári a rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na prevenciu.

6. zabezpečenie rozvoja športu, rekreácie a cestovného ruchu,

Na športové aktivity slúži obyvateľom obce jedno futbalové ihrisko (TS družstevník Ťapešovo) a jedno viacúčelové ihrisko, na ktorom je možné hrať viac druhov športov – tenis, bedminton, futbal a pod. V nepriaznivom počasi slúži na športové aktivity viacúčelová športová miestnosť v budove Základnej školy.

Do budúcnosti je potrebné vybudovať ďalšie športoviská, ľadovú plochu a rozšíriť športový areál pri škole.

7. tendencie a rozvoj v ekonomickej a hospodárskej oblasti,

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- nie sú tu významnejšie podniky, občania dochádzajú za prácou hlavne do okresného mesta Námestovo,

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Ťapešovo od roku 2013 do roku 2017 neustále klesá. V sledovanom období bol najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v roku 2013 (spolu 44 uchádzačov). V roku 2022 bolo v obci Ťapešovo celkovo 14 evidovaných uchádzačov o zamestnanie, z toho 3 muži a 11 žien.

Výrobné firmy so sídlom v obci predstavujú cca 15 zariadení a prevádzok.

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci predstavujú cca 11 zariadení a prevádzok.

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci je Poľnohospodársky dvor „Magura“ so sídlom vo Vavrečke

V obci sa nachádza areál poľnohospodárskeho družstva Magura, ktorý je situovaný západne od cesty III/2272, bezprostredne napojený na obytné zastavané územie obce. V areáli sa nachádzajú viaceré obchodno - skladové firmy.

Poľnohospodársky dvor chová hovädzí dobytok, ovce a kozy. V areáli sa nachádzajú viaceré obchodné zariadenia, napr. Plastik. Areál PD je napojený na technickú infraštruktúru.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

Hospodárska oblasť bude riešiť

- Nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít • Chýbajúce plochy pre vznik nových výrobných a skladovacích prevádzok v časti Babišov, a Nižná Klenina ,
- Zlý technický stav miestnych komunikácií • Nevyhovujúci technický stav mostov, lávok • Chýbajúce chodníky a cyklistické trasy
- Nedostatočné riešenie bezbariérového prístupu v objektoch občianskej vybavenosti,
- Dobudovanie zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb • Nedostatok priestorov pre komunitnú a spolkovú činnosť – kluby, amfiteáter • Absencia ordinácie praktického lekára,
- Deficit v materiálno – technickom vybavení školy a absencia telocvične • Nedostatočná kapacita predškolského zariadenia • Nedostatok športových ihrísk v okolí školy • Slabo zabezpečená bezpečnosť v areáli školy a na ostatných verejných priestranstvách • Nedostatok moderných učebných pomôcok • Nedostatok detských ihrísk, športovísk, priestorov na aktívne trávenie voľného času,
- Nedostatočný technický stav objektu kultúrneho domu vrátane vnútorného zariadenia • Nedostatočná propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce • Chátrajúci stav kultúrnych pamiatok,
- Chýba rekreačné zázemie obce v časti Bugajovo, Pod Kolajov a Širava • Nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu • Nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce.

Environmentálna oblasť bude riešiť

- Vysoký podiel domácností využíva pri zásobovaní teplom pevné palivá • Prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov • Nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov • Existencia čiernych skládok • Potrebná rekonštrukcia miestneho vodovodu • V obci chýba zberný dvor, ktorý dokáže podporiť separovaný zber odpadov.

f) hlavné požiadavky na územie obce z hľadiska priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia

Obec je typickým vidieckym sídlom s uličnou zástavbou, ktorá sa historicky formovala popri potoku Nevolajka s dvomi centrami. Jedno centrum vzniká okolo obecného úradu a druhé okolo rímsko-katolíckeho kostola a základnej školy. Hlavnú dopravnú kompozičnú os tvorí cesta III. triedy III/2274 na ktorú nadväzuje priečny systém miestnych ciest smerujúcich dňa východ a na západ.

Obecný úrad sa nachádza v južnej polovici zastavaného územia spolu s predajňou potravín COOP Jednota. Plochy kostola, cintorína a základnej školy sú lokalizované v severovýchodnej časti zastavaného územia. Plochy výroby - (bývalé JRD) sú umiestnené na západnom okraji zastavaného územia obce , v ktorom okrem chovu dobytká, sú umiestnené niektoré výrobné a skladové objekty. Pri historickej prístupovej ceste (Viciálke), ktorá je napojená na cestu I/78 v smere na Námestovo, je situovaný areál píly. Všetky objekty občianskej vybavenosti, výroby, rodinných domov sú izolované stavby. Z hľadiska bývania prevažujú rodinné domy jedno – dvojbytové a jeden bytový dom v blízkosti PD. Iné viacbytové budovy (bytové domy) sa v obci nenachádzajú, ani ostatné bytové budovy (zariadenia pre deti a rodiny, seniorov a pod.). Rekreačné územie sa v obci nenachádza. V doline za vodojemom, južne od zastavaného územia, v doline, sa nachádza oddychová plocha s minerálnym prameňom a prístreškami so sedením. V strede obce sa nachádza detské ihrisko.

Bývanie

- pre rozvojové plochy obytnej výstavby (RD) sa primárne využijú voľné plochy záhrad existujúcich pozemkov rodinných domov a novú výstavbu situovať prevažne východne od zastavaného územia obce.

Vybavenosť

- rozvojové plochy pre funkcie vybavenosti budú riešené pokiaľ možno v nadväznosti na existujúce plochy občianskej vybavenosti s využitím voľných plôch v existujúcej zástavbe, okrem toho budú navrhnuté aj vhodné lokality v rozptyle.

Šport a rekreácia

- rozvojové plochy pre šport a rekreáciu budú vznikať na navrhovaných rekreačných plochách juhozápadnej a juhovýchodnej od južného konca zastavaného územia obce. Časť areálu hospodárskeho dvora v severozápadnej časti obce pretransformovať navrhnuť na agroturistický areál.

Výroba

- rozvojové plochy pre výrobu riešiť na území severovýchodne od zastavaného územia obce – medzi cestou I/78 a zastavaným územím, okolo historickej prístupovej cesty (Viciálky) do obce, smerujúcej z cesty I/78 popri píle do obce.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká regiónu Oravy,

- pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať

na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné prostredie vidieckeho priestoru,

- určiť regulatívy výstavby v mierke okolitej zástavby, plánovanú rekreačnú zónu architektonicky odlíšiť od obytnej časti obce,
- podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
- pri umiestňovaní nových obytných zón obce je potrebné dodržať dostatočné odstupové vzdialenosti od významnejších jestvujúcich zdrojov znečisťovania ovzdušia z dôvodu minimalizovania obťažovania obyvateľov ich prevádzkou,
- pri určovaní odstupovej vzdialenosti je potrebné vziať do úvahy predpokladaný hmotnostný tok znečisťujúcich látok a miestne rozptylové podmienky,
- na zníženie emisného vplyvu zdrojov znečisťovania ovzdušia na kvalitu ovzdušia v ich okolí, zakomponovať do územného plánu medzi jestvujúce zdroje a obytné zóny plochy izolačnej zelene.

TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ

DOPRAVA

Vzdialenosť významných sídiel od obce Ťapešovo: Námestovo 8 km, Dolný Kubín 29 km, Žilina 90 km, Ružomberok 46 km a Bratislava 290 km.

Zastavané územia obce Ťapešovo je prístupné cestou III/2272, ktorá predstavuje dopravnú os obce Ťapešovo, napojené na cestu I/78 vedúcu z Oravského Podzámku cez Lokcu do Námestova a ďalej cez Bobrov k štátnej hranici s Poľskom. Uvedená cesta vedie v peáži z cestou II/520, ktorá vedie z Oravskej Lesnej cez Lokcu do Trstenej a ďalej k štátnej hranici s Poľskom. Dopravu na Orave zabezpečujú železnica a autobusové spojenie SAD, ktoré v miestach, kde je potrebné, plynule nadväzujú na železničnú dopravu. Všeobecne možno povedať, že cesty na Orave vedú do každej, i odľahlejšej dediny. Hlavnou cestnou komunikáciou v blízkosti obce, ktoré plní regionálne aj nadregionálne funkcie je cesta I. triedy č. I/78.

Oblasťou neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšie vlakové spojenie sa nachádza v susednom okresnom meste Tvrdošín s konečnou v meste Trstená.

Najbližšie letiská sú v Žiline a v Poprade. Na území obce sa nenachádza žiadne Dopravným úradom evidované letisko, osobitné letisko, heliport ani letecké pozemné zariadenie a do katastrálneho územia Ťapešovo nezasahujú ani žiadne ochranné pásma, resp. prekážkové roviny a plochy letísk, heliportov, osobitných letísk a leteckých pozemných zariadení, ktoré sa nachádzajú mimo územia obce, a ktoré by ovplyvňovali a limitovali rozvoj obce.

Pre potreby parkovania osobných áut mimo pozemkov rodinných domov sa na území obce nachádza plocha statickej dopravy pred objektom obecného úradu, kultúrneho domu, základnou školou, cintorínom a kostolom. Situovanie ďalších plôch statickej dopravy súvisí s rozmiestnením občianskej vybavenosti podľa druhu a potrieb.

Na ochranu ciest a premávky na nich mimo zastavaného územia, alebo územia určeného k zastavaniu, slúžia cestné ochranné pásma definované v Zákone o pozemných komunikáciách (Zákon č.135/61Zb. znení zák.č.524/03 z. z.), v prípade obce Ťapešovo sa uplatnia pred obcou ochranné pásma pre cestu I/78 – 50 m mimo zastavaného územia obce.

Riešené územie je vhodné na budovanie cyklistických trás, turistických trás a náučných chodníkov.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- dodržiavať a rešpektovať zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, nadradenú územnoplánovaciú dokumentáciu - Územný plán Veľkého územného celku Žilinský kraj vrátane jeho zmien a doplnkov a taktiež požadujeme rešpektovať umiestnenie, funkciu, ako aj rozvojové zámery ciest I/78, vyznačiť a rešpektovať existujúce trasy ciest I/78 – II/520 a III/2272 a, ich šírkové usporiadanie,
- navrhnuť šírkové usporiadanie miestnych ciest a návrh statickej dopravy v súlade s STN 73 6110.
- vyznačiť hranice ochranného pásma ciest mimo zastavané územie obce, určeného územným plánom,
- pri návrhu nových lokalít v blízkosti cesty I. triedy je potrebné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov, v prípade potreby je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonávanie týchto opatrení,
- dopravné napojenie novo navrhnutých objektov a ciest je potrebné riešiť v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102 a zohľadniť nadradenosť cesty I/78,
- navrhnuť umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť,
- cyklistické a pešie trasy navrhnuť a vyznačiť i v širších vzťahoch k príľahlému územiu, ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110.

VODNÉ HOSPODÁRSTVO

VODNÉ TOKY

Katastrálnym územím obce Ťapešovo pretekajú nasledovné drobné vodné toky, ktoré sú v správe SVP, š.p.:

Nevolajka (hydrologické číslo poradia 4-21-03 ID 10426) s prítokmi, Bezmenný prítok Bielej Oravy (hydrologické číslo poradia 4-21-03 ID 10254, správcovský názov Šarkan potok), Bezmenný prítok Bielej Oravy (hydrologické číslo poradia 4-21-03 ID 10255) a hranicu s katastrálnym územím Vavrečka tvorí Adamka potok (hydrologické číslo poradia 4-21-03 ID 10251).

Hranica katastrálneho územia obce Ťapešovo zasahuje do ochranného pásma, resp. pobrežných pozemkov vodohospodársky významného vodného toku Biela Orava a časť územia zasahuje do inundačného územia vodohospodársky významného vodného toku Veselianka, resp. časti Bielej Oravy.

V rámci aktualizácie Plánov manažmentu povodňového rizika (II. cyklus – aktualizácia 2021) čiastkového povodia Váhu, bol vodohospodársky významný vodný tok Veselianska, resp. časť Bielej Oravy zaradený medzi vodné toky s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom a boli vypracované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika s vyznačením záplavovej čiary pre prietoky Q_{10} , Q_{100} a Q_{1000} .

V súčasnosti SVP, š.p. v rámci Podnikového rozvojového programu investícií neplánuje, resp. nemá zaradené investičné akcie v súvislosti s úpravou vodných tokov a neplánuje riešiť protipovodňovú ochranu predmetného územia.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- pri návrhoch umiestňovania stavieb ponechať pre výkon správy vodných tokov v zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov pozdĺž vodohospodársky významných vodných tokoch voľný manipulačný pás v šírke 10 m, pozdĺž drobných vodných tokov manipulačný pás šírky 5,0m,
- rešpektovať prirodzené inundačné územia tokov a v zmysle § 20 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov, rešpektovať v nich obmedzenia výstavby,
- navrhnuť opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ust. § 20 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov,
- odvodňovacie kanály budú v ÚPN obce rešpektované vrátane ich ochranných pásiem, prípadné križovanie navrhovaných inžinierskych sietí a komunikácií s odvodňovacími kanálmi bude riešené v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“.

VODOVOD

Obec Ťapešovo je zásobovaná vodou z verejného vodovodu. Vodovod v obci tvorí jeden vodárenský systém. Vodovod je v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti Dolný Kubín a.s. Verejný vodovod je vybudovaný zväčša z PVC potrubia navrhovaná časť z HDPE. Existujúci verejný vodovod je gravitačný, vetvový.

Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou v obci je na 100 % v existujúcich starších uliciach. Prioritou obce je rozšíriť vodovodnú sieť a poskytnúť zásobovanie vodou aj do nových vznikajúcich ulíc v lokalitách Dolina, Kajankovo, Ježičky, Mareckého pľac, Dielnica a Laz.

V obci Ťapešovo sa nachádza 1 vodojem - VDJ 1x150 m³. V prípade malej výdatnosti zdrojov Za skalou je vodojem dopĺňaný z oravského skupinového vodovodu a ten je zásobený z prameňa Bobrovec v Oraviciach.

Vodojem je napojený na tieto pramene

- Vodný zdroj (VZ) Za skalou č. 1 – 926,12 m.n.m (výdatnosť 53 l/s) – OP I. stupňa spoločné s VZ č. 3
- VZ Za skalou č. 2a – 949,1 m.n.m (výdatnosť 34 l/s) – OP I. stupňa
- VZ Za skalou č. 12b – 961,22 m.n.m (výdatnosť 34 l/s) – OP I. stupňa
- VZ Za skalou č. 3 – 923,39 m.n.m (výdatnosť 26 l/s) – OP I. stupňa spoločné s VZ č. 1

V k.ú. obce Ťapešovo sa nachádzajú 3 pramene Javorina (VZ Javoriny č.1, PZ Javoriny č. 2, VZ Javoriny č.3), ktoré zásobujú obec Vavrečka.

V návrhu ÚPN-O je potrebné

- rešpektovať vybudované vodohospodárske zariadenia a dodržať ich ochranné pásma v zmysle zákona č.442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách v znení neskorších predpisov,
- navrhnuť dobudovanie a rozšírenie vodovodnej siete pre navrhovaný rozvoj obce na verejných priestranstvách,
- navrhované vodovodné potrubia v čo najväčšej miere zokruhovať,
- výpočet potreby vody (Q_p , Q_m) pre existujúcu a navrhovanú zástavbu a stanoviť v zmysle platnej Vyhl. MŽP SR (vrátane potreby vody na hasenie požiarov), prípadne rozšíriť kapacitu vodojemov.

KANALIZÁCIA

Obec má vybudovaný jednotný systém odvádzania a čistenia odpadových vôd. Obec bola zapojená do projektu Kanalizácia obcí Hornej Oravy zo Štrukturálnych fondov EÚ. Odvádzanie splaškových odpadových vôd je zrealizované do ČOV Námestovo

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- navrhnuť riešenie odkanalizovania celého zastavaného územia obce vrátane navrhovaného rozvoja obce,
- v prípade ak nie je možné napojenie na verejnú kanalizáciu, navrhnuť zachytávanie splaškových vôd do vodotesných žump a zneškodňovanie žumpových vôd riešiť v súlade s ustanovením § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov vývozom do čistiarny odpadových vôd s kapacitnými a technologickými možnosťami pre príjem týchto vôd,
- dodržať zákony č. 364/2004 Z. z. o vodách, v znení platných predpisov a č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, v znení platných predpisov a príslušné technické normy a predpisy, ako napr. STN 75 2102 Úpravy riek a potokov, STN 73 6822 Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi, STN 73 6201 Projektovanie mostných objektov, STN 756102 Gravitačné systémy mimo budov a pod.,
- odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd, okrem iného v zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z. z., v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., v znení č. 398/2012 Z. z., 359/2022 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd,
- rešpektovať ciele a opatrenia vodnej politiky zadefinované v strategickom dokumente „Konceptia vodnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050“ (MŽP SR; 2022),
- rešpektovať hranice pozemkov vo vlastníctve správcu tokov a podľa možností nezasahovať do týchto pozemkov,
- v zmysle STN 75 2102 Úpravy riek a potokov, napr. pri situovaní stavieb, objektov, súbehov vedení inžinierskych sietí a pod., dodržať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku min. 10 m od brehovej čiary a pri drobných tokoch min. 4 m od brehovej čiary vodných tokov, ochranné pásmo ochranných hrádzí sa stanovuje v min. šírke do 10 m od vzdušnej päty hrádze,

- zadržiavaním vody v mieste jej dopadu je možné znížiť množstvo povrchového odtoku a tým znížiť riziko vzniku povodní,
- v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, v znení neskorších predpisov preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami sú okrem iného opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom, ktorým je zložka celkového odtoku odtekajúca z povodia do povrchu terénu do vodných tokov alebo iných vodných útvarov, ako sú úpravy v lesoch, úpravy na poľnohospodárskej pôde a úpravy na urbanizovaných územiach.

ELEKTRICKÁ ENERGIA

ROZVODY VN A NN

Elektrická energia je hlavným zdrojom energie. V súčasnosti riešenie vykurovania iba jedným druhom energie naznačuje neustále zvyšovanie spotreby elektrickej energie a tým následne aj zvyšovanie zaťaženia miestnej elektrickej siete.

Obec Hruštín a Vaňovka je elektrickou energiou zásobovaná z 5 distribučných transformátorových staníc 22/0,4 kV, ktoré sú napájané z 22 kV vedenia č.220 Námestovo – Oravský Podzámok, ktoré prechádza údolím vodného toku Biela Orava.

Tieto vyúsťujú z prevodových transformátorových staníc 110/22 kV Námestovo.

VEREJNÉ OSVETLENIE

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je zabezpečené svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniciach. Verejné osvetlenie v obci bolo rekonštruované v roku 2015. Rekonštrukcia s výmenou svietidiel za výbojkovými sodíkovými svietidlami prebehla iba na existujúcom verejnom osvetlení. Do budúcnosti sa odporúča budovať verejné osvetlenie aj v nových uliciach kde je plánovaná, resp. kde už prebieha individuálna bytová výstavba a to v lokalitách Dolina, Kajankovo, Ježičky, Mareckého plác, Dielnica a Laz.

MIESTNY ROZHLAS

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súběžne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare. Počíta sa aj s rozšírením miestneho rozhlasu do nových ulíc, kde prebieha IBV, v lokalitách Dolina, Kajankovo, Ježičky, Mareckého plác, Dielnica a Laz.

TELEKOMUNIKÁCIE

Obec Ťapešovo patrí do telefónneho obvodu Námestovo s hlavnou telefónnou ústredňou v Námestove, na ktorú je pripojená diaľkovým káblom. Celé územie obce je pokryté TV signálom.

Od polovice roku 1997 je územie Hornej Oravy pokryté signálom umožňujúcim využívať mobilné telefóny. V posledných rokoch nastal nebyvalý rozvoj informatiky. Všetky orgány štátnej správy, výrobné aj nevýrobné prevádzky a iné socio-ekonomické subjekty sú napojené alebo sa napájajú prostredníctvom počítačov a na internetovú sieť, ktorá je nekonečným zdrojom informácií.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- pri návrhu rozvojových lokalít je potrebné do územného plánu zahrnúť priestorovú rezervu pre nové vedenie a nové distribučné transformačné stanice,
- pre navýšenie výkonu v riešenej lokalite, je nutné uvažovať s výstavbou nových trafostaníc, prípadne s rekonštrukciou existujúcich TS do 630 kVA,
- nové transformačné stanice TS v rozvojových lokalitách umiestniť na verejne prístupné miesta s možnosťou trvalého prístupu,
- prípojky na trafostanice v zastavenej časti riešiť ako zemné káblové,
- navrhované trafostanice riešiť ako kioskové do 630 kVA,
- napojenie nových odberných miest je možné, len z trafostaníc vo vlastníctve SSE-D a.s,
- rozvody riešiť ako zemné káblové, dĺžka výbežkov od zdroja max. 350 m,
- dodržať ochranné a bezpečnostné pásma existujúcich a navrhovaných zariadení podľa zákona č. 251/2012 o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- dokumentovať ochranné pásma existujúcich energetických zariadení (trafostaníc, VN vedení),
- dodržať bezpečné vzdialenosti od energetických zariadení podľa STN.

ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Obec je v súčasnosti plynofikovaná, okrem nových lokalít, v ktorých je plánovaná IBV. V dôsledku vysokej ekonomickej náročnosti je zastúpenie domácností vykurovaných prostredníctvom zemného plynu nedostatočné. Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní, časť bytov je vykurovaná pecami. Za rozvojový zámer považujeme kvalitatívnu zmenu používaného paliva. V súčasnosti sa na vykurovanie obytných domov z väčšej miery využíva zemný plyn - 25 %.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- pri riešení spôsobu zásobovania teplom v riešenom území bude potrebné vychádzať z prioritných funkcií obce, ktorými sú obytná funkcia,
- zachovanie čistoty ovzdušia v celom území si vyžaduje použitie ušľachtilých médií akými je elektrická energia a zemný plyn,
- elektrická energia v obci je využívaná na 15 %, až na 60 % sú obydla vykurované pevnými palivami, ak chceme chrániť životné prostredie a ovzdušie tento pomer je nutné zmeniť a plynofikácia previesť aj v nových lokalitách IBV - Dolina, Kajankovo,

Ježičky, Mareckého pľac, Dielnica a Laz je potrebné rozšírenie sietí zemného plynu aj do týchto lokalít.

ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Zásobovanie obce Ťapešovo zemným plynom je s výstupným tlakom 10 kPa do STL plynovodov z PE o PN 25 kPa. Nadradenou rozvodnou sústavou je plynovod prechádzajúci od mesta Trstená o menovitom tlaku 40 kPa a DN 200. Uvedený plynovod prechádza v smere sever - juh v smere na obec Ťapešovo. Pre rodinné domy a nízkopodlažné objekty bez centrálnej dodávky tepla a teplej vody je komplexné používanie plynu pre potreby vykurovania, ohrevu teplej vody a varenia. Plynové vykurovanie má obvykle formu ústredného vykurovania, len výnimočne sa realizuje samostatnými plynovými pecami. V objektoch občianskej vybavenosti a drobného priemyslu sa zemný plyn používa na vykurovanie, ohrev teplej vody a technologické potreby. S plánovanou IBV v lokalitách Dolina, Kajankovo, Ježičky, Mareckého pľac, Dielnica a Laz je potrebné rozšírenie sietí zemného plynu aj do týchto lokalít.

V návrhu ÚPN-O je potrebné:

- rešpektovať existujúce trasy plynovodov,
- preveriť možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie,
- pri riešení územného plánu je nutné zdokumentovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma existujúcich ako aj navrhovaných plynárenských zariadení

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

-ochrana prírody a krajiny

Identifikácia územia: Žilinský kraj, okres Námestovo, k. ú. Ťapešovo

Hodnotenie z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

- Celá časť katastrálneho územia obce Ťapešovo sa nachádza v území, kde platí **1. stupeň územnej ochrany (tzv. všeobecná ochrana)** podľa Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších

- **územné systémy ekologickej stability (ÚSES)**

- V zmysle RÚSES-u okresu Námestovo sú v katastrálnom území obce Ťapešovo nasledovné prvky:

Regionálny biokoridor hviezdový - „**RBk8 Alúvium Bielej Oravy**“ v severozápadnej a severnej časti,

Regionálny biokoridor terestrický - „**RBk16 Ťapešovo - Lokca**“ v západnej časti.

V katastrálnom území obce Ťapešovo sa nachádza tiež niekoľko biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov miestneho významu. Z miestnych biokoridorov sú významné vodné toky „**Nevolajka**“ a „**Adamka**“. Katastrálnom území obce Ťapešovo sa nachádzajú tiež dobre zachované lúčne spoločenstvá, ktoré sa tu nachádzajú na viacerých lokalitách.

Prírodné zdroje

- ochrana lesných zdrojov

Ochrana lesných zdrojov je zabezpečená lesným zákonom. V katastri sa nachádzajú hospodárske lesy a lesy osobitného určenia z titulu ochrany prírody. Ich zachovanie ako reprezentatívneho lesného biotopu je dôležité aj kvôli integrácii mnohých funkcií. V riešenom území, ktoré je časťou katastra sa nachádzajú len hospodárske lesy na pomerne malej výmere.

- ochrana vodných zdrojov

V riešenom území sa nachádza vodojem pre záchyt pitnej vody.

- ochrana pôdných zdrojov

Chránenou pôdou v zmysle zákona o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu je pôda s bonitou od 1. do 4. bonitnej triedy a pôda s vykonanými investičnými zásahmi. V riešenom území sa takáto pôda nevyskytuje.

- ochrana genofondových zdrojov

Za genofondové plochy môžeme považovať plochy biotopov s genofondovo významnými druhmi. Patria sem vybrané plochy biotopov s prirodzeným zložením resp. blízkym prirodzenému a príliš neovplyvňované hospodárením. Takéto plochy sú väčšinou už zahrnuté v rámci iných významných plôch územného systému ekologickej stability.

- ochrana ovzdušia

V riešenom území sa nenachádzajú významné zdroje znečisťovania ovzdušia. Jedná sa len o bodové zdroje z objektov využívajúcich tuhé palivo – drevo. Ďalším zdrojom sú dopravné prostriedky, ktorých neustále pribúda.

- ochrana genofondových zdrojov

Za genofondové plochy môžeme považovať plochy biotopov s genofondovo významnými druhmi, v riešenom území ide o tieto genofondové plochy:

- Alúvium Nevolajky
- Alúvium Bielej Oravy a
- Podjavoriny (Laziny)

Patria sem vybrané plochy biotopov s prirodzeným zložením resp. blízkym prirodzenému a príliš neovplyvňované hospodárením. Takéto plochy sú väčšinou už zahrnuté v rámci iných významných plôch územného systému ekologickej stability.

-chránené - druhy (druhovú ochranu)

Chránené druhy rastlín aj živočíchov možno nájsť na viacerých miestach katastra. Niektoré boli spomenuté v časti rastlinstvo a živočíšstvo. Pre ich ochranu je dôležitá osвета príslušných orgánov ako aj vzdelanostná úroveň obyvateľstva.

-ochrana drevín

V rámci riešeného územia sa nenachádzajú chránené stromy ako kategória zákona o ochrane prírody a krajiny. Platí tu ale všeobecná ochrana drevín rastúcich mimo les dosahujúcich potrebné parametre, ktorá vyplýva takisto zo zákona o ochrane prírody a krajiny.

-zosuvy a radón

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo ŽP **vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia:**

a) výskyt potenciálnych zosuvov. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov je po potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

c) výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného a radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

ZABEZPEČENIE OCHRANY A VYUŽITELNOSTI ZDROJOV A LOŽÍSK NERASTOV,

Na území obce Ťapešovo neevidujeme žiadne výhradné ložiská CHU, ložiská nevyhradeného nerastu, staré banské diela a línie starých banských diel.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Obec plánuje výstavbu zberného dvora – južne od Poľnohospodárskeho dvora. Predmetný zámer je potrebné zapracovať do ÚPN-O.

REKREAČNÁ VEGETÁCIA A VODSTVO

V k.ú. obce sa nachádzajú stavby pre ochranu a tvorbu krajín - detské ihrisko v centre obce a oddychová zóna pri minerálnom prameni s prvkami drobnej architektúry. Uvedené stavby vrátane nových rekreačných plôch je potrebné zapracovať do návrhu ÚPN-O.

PRODUKČNÁ VEGETÁCIA A VODSTVO

V k.ú. obce sa nachádzajú stavby pre ochranu a tvorbu krajiny a to hydromelióracie a potrebné spevnenie brehov vodného toku Nevolajka, ktorá tvorí kompozičnú os obce. Uvedené skutočnosti je potrebné rešpektovať a zapracovať do návrhu ÚPN-O.

Pri návrhu ÚPN-O je potrebné:

- rešpektovať ochranné pásma vodných tokov (v spolupráci so správcom toku). Na vhodné protipovodňové opatrenia v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov,
- prihliadať na to, že podzemné vody sú prednostne určené na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a na účely, na ktoré je použitie pitnej vody ustanovené osobitným predpisom. Iné použitie podzemných vôd je možné iba pri zachovaní ich prednostného určenia,
- územný plán obce riešiť v súlade s Vodným plánom Slovenska,
- rešpektovať zosuvné územia a výskyt radónu,
- nové plochy pre bývanie, plochy pre občiansku vybavenosť, plochy pre výrobné územie, plochy pre rekreačné územie nenavrhovať inundačnom území vodných tokov po záplavovú čiaru $Q_{100,p}$, prípadné umiestnenie iných stavieb (napr. protipovodňových stavieb, inžinierskych sietí, cykloturistických trás, športových ihrísk a pod.) alebo iného využitia predmetného územia podmieniť kladným stanoviskom orgánu ochrany prírody a krajiny,
- nové plochy pre bývanie, plochy pre občiansku vybavenosť, plochy pre výrobné územie, plochy pre rekreačné územie nenavrhovať v biokoridoroch a genofondových lokalitách,
- stavby, vrátane oplotení, umiestňovať minimálne 10 m od vodného toku Biela Orava a 5 m od ostatných vodných tokov, v prípade, že sú brehové porasty toku širšie, umiestňovať výstavbu až za ne,
- na vodných tokoch nevytvárať bariéry, prahy, nebudovať malé vodné elektrárne,
- nezasahovať do vodného režimu mokradi, v prípade revitalizácie mokradi, či iných projektov na zlepšenie zadržiavania vody vo voľnej krajine je nutné tieto zásahy konzultovať so Správou CHKO Horná Orava,
- v území nebudovať veterné parky, vodné elektrárne a fotovoltaické parky, takéto zámery sú zľadiska ochrany prírody a krajiny a tiež z krajinárskeho a estetického hľadiska vnímané negatívne,
- rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability, zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov a biocentier vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (najmä urbanizácia, holuby, vylúčenie chemických výživových a ochranných látok, skládka odpadov a pod.),
- na všetkých genofondových plochách nerealizovať výstavbu, ťažbu štrkopieskov, odvodnenie, zasypanie, zmenu kultúr a zmenu drevinového zloženia,
- zamedziť rozptýlenej obytnej zástavbe, vo voľnej krajine nevytvárať izolované urbanistické celky,
- v krajine neumiestňovať dominanty, ktoré narušujú charakteristický krajinný vzhľad (najmä stavby s enormnou výškou ako napr. veterné turbíny, výškové budovy, vysoké vyhlídkové objekty, stožiare a pod.),
- v rekreačných územiach dodržať regulatív miestneho architektonického štýlu, na pohľadových plochách drevo,
- kameň alebo ich vizuálne náhrady,
- podporovať výstavbu rodinných domov v miestnom architektonickom štýle,
- billboardy a reklamné zariadenia neumiestňovať v okolí cesty I. triedy I/78,
- problematiku ÚSES-u spracovať v minimálnej mierke 1:10 000 na lokálnej úrovni a vymedziť najcennejšie prvky,
- zhodnotiť únosnosť zaťaženia územia navrhovanými funkciami a navrhnuť opatrenia na elimináciu nepriaznivých vplyvov prostredia na životné prostredie,
- navrhnuť plochy slúžiace pre realizáciu náhradnej výsadby za asanované stromy.
- riešiť výsadbu plošnej, líniovej zelene a brehovej zelene,
- ochraňovať podzemné vody budovaním splaškovej kanalizácie,
- celoplošne zhodnotiť stabilitu a dynamiku územia, na základe ktorých navrhnuť konkrétne ekostabilizačné opatrenia.

g) požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1580. V tomto roku Ján Rusnák, slobodný šoltýs a 6 valašských sedliakov získalo v novej osade Tyapesso od Juraja Thurzu za námahu pri osídľovaní určité slobody. Slobodný šoltýs Ján Rusnák dostal mlyn a vodnú pilu a sedliaci boli oslobodení od všetkých dávok a robôt, ktoré obvykle vyžadovalo panstvo oravského hradu. Po 12 – tich rokoch už museli sedliaci vykonávať všetky služby. Roku 1588 osada Tapessowo patrí k oravskému hradu a buduje sa od niekoľkých rokov v hustých lesoch. V daňovom súpise z roku 1588 má obec 6 sedliackych domov. Roku 1728 má osada Tyapesso mlyn. Leží v kopcovitom údolí a polia sú kamenné, alebo hlinaté. Roku 1739 vypukol mor, zomrelo 122 ľudí. Obyvatelia Ťapešova mali v tomto období na území terajšieho Beňadova lúky a pasienky. Podľa ústneho podania Ťapešovčania utekali pred cholerou na Polyanky Tzape sowske. Podľa ďalších zdrojov vrchnosť nariadila po rozšírení Ťapešova, aby sa poľany osídlili a vznikla ďalšia osada - súčasná obec názov Beňadovo.

KULTÚRNO – HISTORICKÝ POTENCIÁL OBCE

V obci Ťapešovo sa nachádzajú tieto kultúrne pamiatky:

Morový cintorín, Prícestný kríž, Kaplnka, Zvonica a niekoľko objektov ľudovej architektúry - Prvé príbytky boli polozemnice - najnižší stupeň vývoja ľudového domu, čiastočne zapusteného do zeme. Druhou formou boli povrchové príbytky, postavené nad úroveň terénu. Tento druhý typ sa zachoval až do dnes. Obytné domy boli klasického trojdielneho typu. Drevenice sú drevené zrubové stavby s murovanou kamennou pivnicou s klenbou. Dôležitou súčasťou každej usadlosti boli hospodárske budovy. Obecná knižnica sa nachádza v základnej škole.

Dom smútku – v rámci skvalitnenia života obyvateľov je potrebné uvažovať o výstavbe domu smútku v obci.

Ťapešovské zvesti – obec vydáva občasník – jedenkrát ročne, spravidla na začiatku roka.

Monografia obce – obec nemá vydanú monografiu.

V súčasnosti sa na riešenom území nachádzajú nasledovné **národné kultúrne pamiatky** (ďalej len NKP), ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany v zmysle pamiatkového zákona a sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF):

- KRÍŽ S KORPUSOM NA PODSTAVCI, KNC pare. č. 1145/3, evid. č. ÚZPF 2672

Kríž s korpusom prícestný sa nachádza vedľa komunikácie Dolný Kubín - Lokca - Námestovo, pred vstupom do zastavanej časti obce Ťapešovo. Pravdepodobne bol v danej lokalite osadený v roku 1829. Kríž sa skladá z dvoch neoddeliteľných častí architektonicky nadväzujúcich - podstavca a kríža s korpusom. Podstavec taktiež je možné rozdeliť na tri časti sokel, driek a hlavica. Kríž obsahuje plastiku ukrižovaného Krista z gloriolou, ktorý je oblečený len do bedrovej rúšky. Celá drobná architektúra kríža je zastrešená polobúlkovitou kovovou strieškou, ktorá je osadená na jednoduchú tyčovej konštrukcii upevnenej v hornej časti drieku podstavca. Na prednej JV strane podstavca na mieste Serafinských hlavíc sa nachádza jednoduchý zarámovaný obrázok Panny Márie s dieťaťom. Kríž do 90. rokov 20. storočia obsahoval reliéfnu výzdobu Panny Márie so zloženými rukami a Serafínske hlavičky umiestnené pod hlavickou podstavca. Kríž je predstaviteľom neskorobarokovej rustikálnej sakrálnej architektúry pravdepodobného ľudového umelca Mathiasa Bakaľu (M.B. - skôr objednávatel' diela..) a patrí medzi typických predstaviteľov drobnej sakrálnej architektúry (kamenosochárskej produkcie) nachádzajúcej sa na hornej Orave. Dané architektonické dielo má umelecko-historické a architektonické hodnoty, spolu s hodnotou ľudového umeleckého diela z obdobia 19. storočia.

Na uvedenú NKP sa vzťahuje ochrana vyplývajúca z pamiatkového zákona dotýkajúca sa individuálnej ochrany. Povinnosťou vlastníka je trvale udržiavať dobrý stavebnotechnický stav NKP, ako aj jej prostredia, v zmysle § 27 pamiatkového zákona.

Využívanie a prezentácia nehnuteľných NKP sú možné len takým spôsobom, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote.

Všeobecnou podmienkou pamiatkovej ochrany NKP je individuálny prístup ku každému objektu NKP a jej prostrediu, s cieľom zachovania ich špecifických hodnôt, jedinečnosti, ako aj hodnôt prostredia, do ktorého je NKP situovaná. V zmysle §27, ods. 2, pamiatkového zákona, je súčasťou NKP aj jej bezprostredné okolie, t.j. priestor 10 m od objektu. V tomto priestore nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty NKP.

V rámci záujmu zachovania miestnej významovej hodnoty iných objektov, ktoré nemajú status NKP, je možné v obci zriadiť ochranu zaujímavých a architektonicky hodnotných objektov. V zmysle pamiatkového zákona je možné takéto objekty zaradiť medzi tzv. pamätihodnosti obce, ktorých evidenciu utvára a vedie obec.

Na katastrálnom území obce Ťapešovo sa nenachádzajú žiadne plochy, ktoré by boli pamiatkovými územiami vyhlásenými podľa pamiatkového zákona - pamiatková zóna, resp. pamiatková rezervácia, ani žiadne priestory a objekty chránené ako historická zeleň.

V centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenska nie je v riešenom katastrálnom území evidované žiadne archeologické nálezisko. V historickom jadre obce (rozsah zástavby podľa obr. 1-2) je vysoký predpoklad archeologických nálezov. Okrem dobovej zástavby sú na starých mapách (I a II vojenské mapovanie) zaznačené aj mlyny pri toku Bielej Oravy a staré komunikácie, niektoré z nich sú využívané až do súčasnosti. Veľká časť predmetného katastra bola v minulosti poľnohospodársky využívaná, preto je veľmi pravdepodobné, že pri prieskume v minulosti obrábaných území sa nájdu v ornici archeologické nálezy z obdobia minimálne 18. a 20. storočia (mince, črepy, drobné predmety), ktoré sú typickými nálezmi na využívanej pôde v minulosti.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že katastrálne územie Ťapešova, má archeologický potenciál a vzhľadom k tomu, že v jeho katastri sa doteraz nerealizoval systematický archeologický prieskum je veľký predpoklad, že sa tu nachádzajú doteraz neevidované a nám neznáme archeologické náleziská, ktoré môžu byť narušené akoukoľvek stavebnou činnosťou. Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné, aby v stavebných konaniach akejkoľvek stavby, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu (zakladanie stavieb všetkého druhu, líniové podzemné vedenia, komunikácie, hrubé terénne úpravy, rekultivácie a pod.), musí byť oslovený Krajský pamiatkový úrad Žilina, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre stavebné konanie. V

opodstatnených prípadoch Krajský pamiatkový úrad Žilina stanoví požiadavku na zabezpečenie archeologického výskumu. Podľa § 40 ods. 3 pamiatkového zákona a § 44 stavebného zákona č. 25/2025 Z.z. v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických nálezov počas stavby musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ihneď ohlásiť nález Krajskému pamiatkovému úradu Žilina. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu, pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s krajským pamiatkovým úradom. Podľa § 40 ods. 3 pamiatkového zákona archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu.

V riešení ÚPN-O je potrebné:

- vyznačiť evidované nehnuteľné NKP v grafickej časti návrhu územného plánu vhodnou a čitateľnou grafickou značkou a s uvedením popisu v legende a s uvedením skratky – NKP,
- vyznačiť evidovanú archeologickú lokalitu v grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie,
- plochu národnej kultúrnej pamiatky riešiť v súlade so zákonom č. 49/2002 Z.z. o Ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon) a dodržať ustanovenia §32 pamiatkového zákona,
- podľa §27 odst. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky, bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu 10 metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok, vymedziť ho ako ochranné pásmo v územnoplánovacej dokumentácii.

h) požiadavky na rozsah a obsah riešenia

Návrh ÚPN obce Ťapešovo bude spracovaný v podrobnosti stanovenej v §12 a 13 Vyhlášky Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR č.392/2023 Z.z. O obsahu a spôsobe spracovania územnoplánovacej dokumentácie a o územnoplánovacích podkladoch a všeobecných požiadavkách na priestorové usporiadanie územia a funkčné využívanie územia.

i) informácia o potrebe vypracovania variantného návrhu riešenia

V priebehu spracovania územného plánu je možné, že niektoré rozvojové územia, ktoré majú komplikovanú štruktúru vlastníckych vzťahov, alebo ide o zastavané časti územia určené na zmenu funkčného využitia, príp. na intenzifikáciu, vznikne potreba vymedziť a riešiť formou územného plánu zóny. V tom prípade zistená skutočnosť sa uvedie v návrhu územného plánu.

Vypracovala:
Obec Ťapešovo,
v zastúpení p. starostu – Pavol Bugaj

a Ing. arch. Dávid Goč, OSO

